

Svenskt körarbete under 1938.

Rapport från K. S. V:s körsektion.

Se vi tillbaka på det gångna året, för att i korthet samla tillhoppa de mera betydande händelserna inom svenskt kyrkosångsarbete under denna tidrymd, måste vi först beklaga den stora och smärtsamma förlust, som den svenska kyrkosångsrörelsen lidit genom Gustaf Lindbergs bortgång. Här varken behöves eller skall ordas om det betydande och besjälade arbete L. utfört till Kyrkosångsförbundets fromma. Han var dess stiftare och förste ordförande, och ordförandeposten innehade han även vid sin bortgång. En flammande låga, som kunde tända både hänförelsens värmande eld och kampsignalens stormfackla, har nu slocknat. Men länge än skola vi värmas av dess sken och minnet av den outtröttlige kämpen skall länge leda och lysa oss i vårt arbete under år som komma. Lux aeterna luceat ei!

Kunde man om året 1937 säga, att det stått i Buxtehudes tecken med anledning av 300-årsjubileet av dennes födelse, skulle man kunna säga, att Johann Helmich Roman, »den svenska musikens fader», trots frånvaron av någon liknande yttre anledning, i hög grad präglat 1938 års körarbete. Redan vid musikandakten i S:t Jacobs kyrka i samband med förra årsmötet framfördes delar av Romans Den Svenska Mässan i bearbetning av Valdemar Söderholm, och vid Stockholms Kyrkosångsförbunds årshögtid i Oscarskyrkan på Domsöndagen framfördes Jubilate (i äldre bearbetning tidigare under året uppförd i Engelbrektskyrkan) men nu i Wennerbergssällskapets av Sven E. Svensson redigerade upplaga samt Beati Omnes, Dav. Ps. 128, för soli, kör, orgel och stråkar. Nyssnämnde Söderholm har nedlagt ett betydande och hängivet arbete på publicerandet av de Romanska mästerverken. Utom nyssnämnda mässa har han bearbetat och på Nordiska Musikförlaget utgivit Romans 37 Psalm och hos Viktor Norberg i Västerås Den 112 psalmen.

Det gångna året utmärkes verkligen av en livaktighet från musikförlagens sida som väl aldrig tillförne. Det må då konstateras att den kommande kyrkosångshögtidens program i hög grad stimulerat detta arbete. Det av programkommitten utarbetade förslaget blev ju av Kyrkosångsförbundets centralråd antaget, om man bortser från att Pepping tvangs att vika för Daniel Olson.

Det är Nordiska Musikförlaget som givit ut det mesta av detta material, och därmed tillfört våra kyrkokörers repertoar synnerligen värdefulla saker. En av dessa utgåvor från N.F., en svensk upplaga av Buxtehudes »In dulci jubilo» kan möjligen förefalla mindre behövlig, då en sådan redan tidigare finnes hos »vår svenske Bärenreiter» Viktor Norberg i Västerås. Den i fjolårets körrapport omnämnda Buxtehudekantaten »Führwahr er trug unsere Krankheit» har under året utkommit i svensk upplaga hos V.

Norberg. Tidningen Kyrkosångsförbundet har i likhet med föregående år bjudit på de värdefullaste musikbilagor, vilka sedan även separat utgivits av Nordiska Musikförlaget. Här kan inte bli fråga om ett uppräknande av alla de kyrkomusikaliska körverk, som under det gångna året offentliggjorts. Ett par mera betydande måste dock nämnas: Ivar Widéens Mässa för blandad kör, orgel och violiner, framförd vid Skarakretsens av K.S.V. 50-årsjubileum den 12 okt. 1938, samt Daniel Olsons 84 Psalm för soli kör, orgel och stråkar. Andra smärre bidrag ha lämnats av Albert Runbäck Gottfrid Berg, Folke Sandberg, Gunnar Thyrestam, Rolf Forsman, Valdemar Söderholm m. fl. Musikaliska Konstföreningen har som sin årspublikation utgivit Josef Jonssons Mässa.

Från körarbetet i övrigt må med ledning av de kyrkomusikaliska tidningarnas körnotiser, förutom enskilda körers musikandakter, musikgudstjänster och kyrkomusikkonserter, nämnas stiftförbundens årshögtider samt kyrkosångsdagar, kyrkosångsfester, sångveckor och kyrkomusikaliska kurser. Särskilt tyckas de senare röna allt mera uppskattning och deltagande. Ett påtagligt bevis därpå utgör kyrkomötets bifall av motion angående hemställen hos Kungl. Maj:t om beviljande av anslag till liturgiskt-musikaliska fortbildningskurser för präster och kyrkomusiker för främjande av församlingssången och kyrkomusiken.

Den i föregående rapport såsom nybildad omnämnda Kyrkomusikaliska Föreningen vid Kungl. Musikkonservatorium har under det gångna året medverkat vid gudstjänster i huvudstaden med omnejd samt i början av juni företagit ett uppskattat »korståg» i Västergötland. Den kyrkliga frivilligkårens i Uppsala sommarfärd har denna gång gällt Bergslagen.

En beaktansvärd aktion har utgått från Stockholms Kyrkosångsförbund, som i skrivelse till Radiotjänst hemställt om värdefullare musikalisk utsmyckning av morgonbönerna i radio.

Utmärkande för det gångna året är likaledes ett stigande intresse för barnkörernas arbete och medverkan vid gudstjänsterna. Här har Rolf Forsmans energiska propaganda varit fruktbringande.

*

Kunde 1937 års körarbete karaktäriseras med orden *eftertanke* och *nyorientering*, vilken devis även skulle kunna åsättas 1938, så måste det nu bli *samling* kring klara och rena kyrkomusikaliska mål.

Kyrkomusiken måste vara sig själv, känna sin förkunnande uppgift, om den skall ha berättigande och kunna leva ett rikt liv. Strävandena efter renhet och stil inom kyrklig konst, arkitektur, orgelrörelse och kyrkomusik äro icke ensartade företeelser. De gå alla efter samma linje. En kyrka skall genom sin stil skilja sig från varje annan samlingslokal, en orgel skall vara sig själv och ingen orkesterimitation, en kyrkokörs uppgifter äro av den art, att den skiljer sig från vilken annan kör som helst, och kyrko-

musiken och icke minst kyrkokörens repertoir måste ha sin från annan musik skilda karaktär och stil.

Denna kyrkomusik, präglad av stil och andakt, behöva också vår tids människor, såsom vila från tidens jäktande. Den som skriver dessa rader må det tillåtas att av egen erfarenhet få betyga vilken underbar vila för själ och sinne det är att efter veckans arbete inom andra musikarter, få hämta vederkvickelse och uppbyggelse vid utövandet och åhörandet av kyrkans heliga musik. Och det är inte något kyrkomusikaliskt estetiserande eller snöbberi, som på detta sätt tar sig uttryck, utan ett djupt känt behov.

För att hålla denna rena och klara stil har under det gångna året K.S.V:s organ Tidskrift för kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv frångångsrikt verkat. Denna tidning, vår svenska motsvarighet till den ypperliga i Tyskland utkommande Musik und Kirche fyller en oändligt stor uppgift.

Koralsången hör inte till området för denna rapport, men då kyrkokörens medverkan ofta påkallas vid koralsångövningar, må ett ord sägas även om dessa. Det har inte sänkts den invändningen mot koralsångningar, att de tjäna inte mycket till. Den verkliga sången med liv och lust kommer först, då hjärtat är fyllt av trons jublande eller trängande visshet. Detta är visst och sant. Men lika visst, som att all *konst* förutsätter *kunnande* för att nå högre och vidare rymder, må också församlingssången, då den en gång fattas av trons eld, vara rustad med övad förmåga. Det är givet att i väntan på den nya koralboken arbetet med koralsångningarna bör hållas avvaktande. Men när vi fått koralboken gives det dubbel anledning att sätta igång på nytt.

Samling! På sina håll råder alltjämt ett beklagligt motsatsförhållande mellan kyrkomusiker och präster. Det har t. o. m. hänt, att en del kyrkomusiker rentav tagit illa upp att kyrkomusiken skall vara *förkunnare*. I Kyrkomusikernas tidning förekomma insändare, präglade av hätskhet och ovilja, och mellan K.S.V. och Kyrkosångsförbundet förefinns på sina håll spänningar. Detta är att beklaga, men går inte att förneka eller blunda för. Ha vi verkligen råd att plottra bort oss i tvedräkt? Förvisso inte! Det måste bli slut på detta småaktiga krypskytte. Vars och ens insats är lika värdefull och nödvändig, och endast den, som inte känner värdet av sitt kall är angelägen att framhäva sig själv på annans bekostnad. Här menas inte likriktning eller införandet av något kyrkomusikaliskt totalitärstyre. Meningar och åsikter skola brytas mot varandra och genom denna friktion skall endast det bästa och värdefullaste behållas. Kritikens vinddrag skall liva men icke släcka vårt arbetes eld.

Mätte samling kring rena kyrkomusikaliska ideal vara vårt lösensord för kommande arbete, till vilket arbete vi, alla, kyrkomusici, präster och alla för saken intresserade, i endräkt och samförstånd måtte sträcka villiga händer.

Set Svanholm.